NN 82/2020 (16.7.2020.), Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-IIIA-2199/2020 od 10. lipnja 2020.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

1548

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Drugom vijeću za odlučivanje o ustavnim tužbama, u sastavu sutkinja Ingrid Antičević Marinović, predsjednica Vijeća, te suci Snježana Bagić, Mario Jelušić, Davorin Mlakar, Rajko Mlinarić i Miroslav Šumanović, članovi Vijeća, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenuo Krešo Ćorić iz Posušja, Bosna i Hercegovina, kojeg zastupa Ante Blažanin, odvjetnik u Zagrebu, na sjednici održanoj 10. lipnja 2020. jednoglasno je donio

ODLUKU

I. Ustavna tužba se usvaja.

II. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Područna služba u Zagrebu, dužan je donijeti odluku u predmetu koji se vodi pred tim tijelom pod oznakom klasa: UP/I-140-02-19-03/01241422740 u najkraćem mogućem roku, ali ne duljem od trideset (30) dana računajući od prvog idućeg dana nakon objave ove odluke u »Narodnim novinama«.

III. Na temelju članka 31. stavka 5. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst) nalaže se Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje, Područnoj službi u Zagrebu, da odluku u tom predmetu donese u skladu sa stajalištem izraženim u odlukama Ustavnog suda broj: U-III-2646/2011 od 11. travnja 2013. i broj: U-III-4403/2018 od 11. rujna 2019. (www.usud.hr).

IV. Na temelju članka 63. stavka 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske podnositelju ustavne tužbe Kreši Ćoriću određuje se primjerena naknada zbog povrede ustavnog prava iz članka 29. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.) u iznosu od 30.000,00 kuna.

V. Naknada iz točke IV. izreke ove odluke bit će isplaćena iz državnog proračuna u roku od tri (3) mjeseca od dana podnošenja zahtjeva podnositelja Ministarstvu pravosuđa Republike Hrvatske za njezinu isplatu.

VI. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Podnositelj je 14. siječnja 2020. na temelju članka 63. stavka 1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon), prije iscrpljenja dopuštenog pravnog puta, podnio ustavnu tužbu u povodu rješenja Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: HZMO), Područne službe u Zagrebu klasa: UP/I-140-02-19-03/01241422740, ur. broj 341-25-06/2-19-148078, broj spisa: 615413 od 13. prosinca 2019. (u daljnjem tekstu: prvostupanjsko upravno rješenje).

1.2. U ustavnoj tužbi tvrdio je da mu je osporenim prvostupanjskim upravnim rješenjem grubo povrijeđeno ustavno pravo zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava. To stoga jer je prvostupanjsko upravno tijelo u potpunosti ignoriralo stajališta Ustavnog suda iznesena u odlukama broj: U-III-2646/2011 od 11. travnja 2013. i broj: U-III-4403/2018 od 11. rujna 2019. koje su donesene u istom predmetu. Navedena stajališta prvi puta zauzeta su u odluci Ustavnog suda broj: U-III-1941/2011 od 14. veljače 2013. (»Narodne novine« broj 31/13.) u činjenično i pravno identičnoj situaciji. Taj predmet vodio se pred Ustavnim sudom pod brojem U-IIIB-200/2020.

1.3. Podneskom od 13. svibnja 2020. podnositelj je obavijestio Ustavni sud da je osporeno prvostupanjsko upravno rješenje poništeno rješenjem HZMO-a, Središnja služba klasa: 141-02/20-03/01241422740, ur. broj: 341-99-06/2-20-000466 od 20. siječnja 2020. (u daljnjem tekstu: drugostupanjsko upravno rješenje). Predmet je vraćen prvostupanjskom upravnom tijelu na ponovni postupak. To tijelo još uvijek nije donijelo novo rješenje.

1.4. S obzirom na to da je osporeno prvostupanjsko upravno rješenje poništeno te je predmet vraćen na ponovni postupak, podnositelj je povukao ustavnu tužbu zbog grube povrede ustavnih prava, ali je ostao kod ustavne tužbe zbog povrede prava na razumnu duljinu postupka. Slijedom navedenog, Ustavni sud otvorio je predmet nove signature (broj: U-IIIA-2199/2020), u kojem će razmotriti prigovor povrede prava na razumnu duljinu postupka.

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

a) Pozadina predmeta

2. Podnositelj je bio pripadnik Hrvatskog vijeća obrane. Rješenjem Federacije Bosne i Hercegovine, Službe za branitelje iz Domovinskog rata od 25. svibnja 2006., priznat mu je status ratnog vojnog invalida. Podnositelj je stradao 18. rujna 1995. pri obavljanju vojnih dužnosti na prvoj crti obrane u Šipovu uslijed detonacije neprijateljske granate. Zadobio je teške ozljede glave, leđa i desne noge.

2.1. Podnositelj je HZMO-u podnio 27. srpnja 2006. zahtjev za priznavanje prava na invalidsku mirovinu. Zahtjev je temeljio na Ugovoru između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o suradnji na području prava stradalnika rata u Bosni i Hercegovini koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji (»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 2/06.; u daljnjem tekstu: Ugovor).

2.1. Prvostupanjsko upravno tijelo odbilo je zahtjev rješenjem od 12. studenoga 2007. Podnositelj je 6. prosinca 2007. podnio žalbu koja je 27. ožujka 2008. odbijena rješenjem HZMO-a, Središnje službe, Sektora provedbe međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, broj spisa: 493901.

2.2. Protiv navedenih upravnih akata podnositelj je podnio tužbu Upravnom sudu Republike Hrvatske. Presudom broj: Us-4483/2008-4 od 17. ožujka 2011. tužba je odbijena. Upravni sud potvrdio je zaključke upravnih tijela da je podnositeljeva invalidnost uzrokovana ozljedom uslijed detonacije granate, a ne po osnovi ranjavanja ili zatočeništva. Stoga je smatrao da nisu ispunjeni uvjeti za stjecanje prava na invalidsku mirovinu prema članku 1. stavku 1. točci 7. Ugovora.

2.3. Protiv navedene presude Upravnog suda podnositelj je podnio ustavnu tužbu. Odlukom broj: U-III-2646/2011 od 11. travnja 2013. Ustavni sud usvojio je ustavnu tužbu, ukinuo osporenu presudu i vratio predmet na ponovni postupak. U toj se odluci pozvao na svoje stajalište zauzeto u odluci broj: U-III-1941/2011 od 14. veljače 2013. (»Narodne novine« broj 31/13.) donesenoj u činjenično i pravno istovjetnoj situaciji. Ustavni sud utvrdio je da je podnositelju povrijeđeno pravo na pravično suđenje zajamčeno člankom 29. Ustava jer upravna tijela, a kasnije i Upravni sud, ne samo da nisu naveli razloge zbog kojih smatraju da se okolnosti stradavanja podnositelja ustavne tužbe u izvršavanja njegove vojne dužnosti na prvoj crti bojišnice ne smatraju »ranjavanjem« u smislu članka 1. stavka 1. točke 7. Ugovora, već (običnom) »povredom«, nego su i navedenu odredbu Ugovora primijenili suviše formalistički, bez uzimanja u obzir pravog smisla i svrhe kako tog članka tako i cijelog Ugovora.

b) Ponovljeni postupak (nakon odluke broj: U-III-2646/2011)

2.4. U ponovljenom postupku presudom broj: Uss-104/2013-4 od 29. kolovoza 2013. Visoki upravni sud Republike Hrvatske ukinuo je drugostupanjsko upravno rješenje HZMO-a od 27. ožujka 2008. Tom je tijelu naložio provesti medicinsko vještačenje kako bi stručno tijelo (medicinski vještaci) ocijenilo mogu li se povrede koje je podnositelj zadobio pri detonaciji granate smatrati ranjavanjem i postoji li kod podnositelja invalidnost koja je u potpunosti ili u dijelu uzrokovana ranjavanjem.

2.5. Povjerenstvo za reviziju ocjene invalidnosti (Vijeće viših vještaka) potvrdilo je kod podnositelja (stopostotnu) invalidnost i profesionalnu nesposobnost za rad koju je već ranije utvrdio vještak u prvostupanjskom postupku, ali ne i uzrok. Vijeće viših vještaka smatralo je da je uzrok »blast ozljeda« nastala zbog detonacije granate koja je odbacila podnositelja. Zbog toga je zadobio teške ozljede glave, trupa i noge. Stoga nije došlo do »ranjavanja«, kao što je to, prema njihovom mišljenju, pogrešno zaključio vještak u prvostupanjskom postupku. S obzirom na to da podnositelj nije izravno pogođen projektilom, Vijeće viših vještaka zaključilo je da navedene ozljede nisu obuhvaćene člankom 1. stavkom 1. točkom 7. Ugovora.

2.6. Na temelju tog nalaza i mišljenja drugostupanjskim upravnim rješenjem od 26. listopada 2016. odbijena je podnositeljeva žalba protiv prvostupanjskog upravnog rješenja od 12. studenoga 2007. Ta rješenja potvrđena su presudom Upravnog suda u Zagrebu broj: UsI-3471/16-9 od 21. ožujka 2018. i presudom Visokog upravnog suda broj: Usž-2318/18-2 od 24. svibnja 2018.

2.7. Podnositelj je 27. studenoga 2017. podnio ustavnu tužbu u povodu presuda i rješenja navedenih u točki 2.6. obrazloženja ove odluke, ističući povredu ustavnog prava na pravično suđenje zbog proizvoljne primjene materijalnog prava i nepoštovanja pravnog stajališta Ustavnog suda izraženog u ranijoj odluci donesenoj u tom predmetu.

2.8. Odlukom broj: U-III-4403/2018 od 11. rujna 2019. Ustavni sud ukinuo je osporene odluke. Utvrdio je da su nadležna upravna tijela, odnosno upravni sudovi navedenim odlukama donesenim u ponovljenom postupku, potpuno iskrivljeno tumačili odluku Ustavnog suda broj: U-III-1941/2011, neprihvatljivo ignorirajući stajalište zauzeto u toj odluci. Pritom su odluku o pravnom pitanju o kojem je ovisila odluka o zahtjevu podnositelja za stjecanje prava na invalidsku mirovinu, prepustili vještacima, čime su se, u suštini, lišili svoje nadležnosti učinkovito vršiti sudsku kontrolu zakonitosti pojedinačnog akta javnopravnog tijela, odnosno ustavne i zakonske zadaće tumačenja i primjene prava.